

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ИЗ ПРЕДМЕТА БИОЛОГИЈА

Наставник: Новковић Сузана

Елементи оцењивања из биологије су:

- усвојеност образовних садржаја;
- примена знања;
- активност ученика;

Ученик у току школске године може добити оцене на основу:

1. Усмена провера постигнућа ученика;

2. Писмена провера постигнућа ученика

3. остале активности.

1. Усмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање по две оцене треба да буду на основу усмене провере постигнућа ученика. Начини оцењивања: Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји...

2. Писмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Начини оцењивања: Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова... Бодовање теста или контролног задатка. Бодовање теста или контролног задатка се изражава у бодовима. Оцена се даје на основу освојених бодова. Оцена се уноси у дневник у року од осам дана и мора бити евидентирана у распореду контролних и писмених задатака у дневнику и најављена унапред ученицима. Након три петнаестоминутне вежбе, узима се средња вредност, и уколико је ученик задовољан својим постигнућем, оцена се уписује у дневник. Петнаестоминутна контролна вежба се не најављује

ОЦЕНА	БОДОВИ ИЗРАЖЕНИ У ПРОЦЕНТИ	ОБРАЗОВНИ НИВО
1	0 - 19	
2	20 - 39	Основни ниво
3	40 - 59	Средњи ниво
4	60 - 79	Средњи ниво
5	80 -100	Напредни ниво

3. Остало – обухвата пројекте, експерименте, истраживачке пројекте, практичан рад, активност и рад ученика на часу, домаће задатке, свеску и прибор за наставу итд.

Пројекат - групни облик рада на одређену тему, а има за циљ: самостално прикупљање и критички одабир информација; решавање проблема; доношење одлука; планирање и поштовање рокова; самостално учење; рад у групи; сарадња; критички однос према властитом и туђем раду. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање пројекта, групног рада и индивидуалног рада у оквиру групе.

Експерименти, истраживачки пројекти, практични рад (оглед, лабораторијска вежба, практични задатак) - ученик/ученица се оцењује: за извођење огледа/лабораторијске вежбе/задатка, давање једноставног објашњења рада (поступка) и начина одбране (излагања).

Активност и резултати рада ученика - су различите активности којима се показује примена знања ученика, самосталност, показане вештине у коришћењу материјала, алата, инструмената и др. у извођењу задатка, као и примена мера заштите и безбедности према себи, другима и околини, а које су у складу са програмом биологије. Ученик се оцењује на основу: - излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, графикони, табеле, постери...) - писање есеја - учешће у дебати и дискусији - учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу (пласман на општинско, прва три места на општинском и окружном такмичењу и пласман на републичко даје се оцена одличан (5)) - учешће на националним и међународним такмичењима - учешће у различитим облицима групног рада - збирка одабраних ученикових продуката рада - портфолија, у складу са програмом биологије...

Домаћи задатак - наставник вреднује сваки домаћи задатак својим потписом. Плусеви се сакупљају целе године. За све урађене домаће задатке добија се оцена одличан (5), како на полугодишту, тако и на крају године. На свака три неуррађена домаћа задатка добија се оцена недовољан (1).

Рад на часу- подразумева ученикову пажњу, праћење (слушање наставника или ученика док излажу), једном речју активно учествовање у наставном процесу. За активност на часу ученик може добити плус који касније утиче на оцену са усменог испитивања. Овде се могу добити и минуси за непажњу и непраћење на часу који такође могу утицати на оцену са усменог испитивања.

Сјајна идеја - добија онај ученик/ученица који у току часа, закључи, повеже, пронађе решење за постављени проблем... покаже своју генијалност! Вредност идеје је одличан (5).

Школска свеска из биологије - наставник може да оцени школску свеску ученика на крају полугодишта/школске године. Наставник оцењује: садржај свеске, уредност, цртеже, додатне текстове...

ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена (најмање четири оцене током полугодишта) које су унете у дневник од почетка школске године. Закључна оцена не може да буде већа од највеће појединачне оцене уписане у дневник, добијене било којом техником провере знања. Као почетно полазиште код закључивања оцене узима се у обзир аритметичка средина оцена из елемената оцењивања. Осим аритметичке средине, у закључну оцену улазе све белешке праћења рада ученика. То подразумева описно праћење ученика у наставничкој свесци (ученички портфолио) као што су: различите способности ученика, марљивост и залагање, однос према раду, однос према наставнику и осталим ученицима, школској имовини, животној средини у окружењу школе, напредовање или назадовање у раду, уредност, интерес за предмет и слично. Закључна оцена не мора произлазити из аритметичке средине уписаних оцена, а нарочито ако је ученик показао напредак у другом полугодишту. Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта, већ оцене које су уписане у електронски дневник током оба полугодишта.

ВРЕДНОВАЊЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

- Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.
- Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.
- Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 3, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

По завршеној области / теми ученик ће бити у стању да...

5. РАЗРЕД

	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО		НАПРЕДНИ НИВО
Наставна тема	Оцена Довољан (2)	Оцена Добар (3)	Оцена Врло добар (4)	Оцена Одличан (5)
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	- истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада	-групише жива бића према њиховим заједничким особинама	-одабира макро - морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића	-Повезује настанак живота са основним животним функцијама и процесима
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	-једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље.	-идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине.	-идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење	-Закључује о начину настанка одговарајућих адаптација на услове живота. Повезује грађу са функцијом код живих бића
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-поставља једноставне претпоставке, разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота	-прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте.	-прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке	-Огледом испитује утицај фактора средине на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; -користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и прикупљању резултата.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу	-предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу	-илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава	-доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	-идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих зна како да сачува здравље	-уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	-Разуме механизам настанка обољења због небриге о сопственом здрављу	-Повезује како нездраво понашање може да угрози здравље, разуме физиолошке механизме који доводе до поремећаја у функцији органа.

6. РАЗРЕД

	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО		НАПРЕДНИ НИВО
Наставна тема	Оцена Довољан (2)	Оцена Добар (3)	Оцена Врло добар (4)	Оцена Одличан (5)
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	-цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијскох и вишећелијских организама; -хумано поступа према организмима које истражује;	-упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; -разматра у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени;	-одреди положај органа човека и њихову улогу; -користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата;	-повеже грађу и животне процесе на нивоу; -користи ћелије и нивоу организма ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином;	-разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	-размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима	- истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-идентификује примере природне и вештачке селекције;	-разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени;	-у задатом тексту повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом;	- истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	-групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи;	-разматра у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени;	-одреди положај непознате врсте на „дрвету живота”, на основу познавања основних карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама;	-користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;	-разматра у групи, шта и како је учио и где та знања може да примени;	-прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и	-доведе увезу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -користи ИКТ и другу опрему у

	-збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна;		изнесе свој став о значају њихових истраживања; -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине;	истраживању, обради података и приказу резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
--	--	--	--	--

7. РАЗРЕД

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО		НАПРЕДНИ НОВО
	Оцена Довољан (2)	Оцена Добар (3)	Оцена Врло добар (4)	Оцена Одличан (5)
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији;	-бесполно и полно размножавање;	-шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;	-прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; -идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији;
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	-користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	-препознаје сродничке односе са „дрвета живота” на основу њихове близине;	-одреди положај организма на „дрвету живота” на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи;	-упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе;
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	-препознаје основу живота и зна да препозна еволутивни след настајања организма;	-шематски зна да прикаже порекло и основне групе организама;	-разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева;	-повеже принципе систематизације са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста;
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;	-идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране;	-упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; -илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције;	-предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; -повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области - биому са животним формама које га насељавају; -анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	-планира време за рад, одмор и рекреацију; -примени поступке збрињавања лакших облика крварења;	-аргументује предности вакцинације; -анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране;	-доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости;	-идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија);

8. РАЗРЕД

	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО		НАПРЕДНИ НИВО
НАСТАВНА ТЕМА	Оцена Довољан(2)	Оцена Добар (3)	Оцена Врло добар (4)	Оцена Одличан (5)
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	-илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	-идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе;	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије;	-повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	-одговорно се односи према свом здрављу;	-изрази кризички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота;	-идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	-повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона;
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	-зна место и време настанка живота као и прве организме који су настали;	-уме да објасни услове који су били неопходни за настанак живота и зна који организми настају хронолошки;	-истражи давно нестале екосистеме;	-доведе у везу промену животних услова са еволуцијом живота на планети;
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-зна шта је еволуција и да су гени основне јединице наслеђивања;	-зна шта је природна селекција и како делује, набраја теорије настанка врста;	-повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;	-повеже промене које се догађају у организму током животног циклуса са активностима гена;
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-зна који су чланови биоценозе, појмове екосистем, биоценоза и биодиверзитет;	-истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју;	-критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања;	-установи узрочно - последичну везу између губитка врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије;